

מסורת הש"ס

(א) פירוש סס המסורת את השיר, (ב) [מנחות עג:], (ג) [מגילה ד, כ"ד], (ד) [תנחומים כג:], (ה) ערכין ה, (ו) קדושין י, ויטסקי טס אלף מתי' כ' לני לני לני, (ז) [מגילה ד, ח], (ח) [מגילה ט, י], (ט) [מגילה ט, יג] מגילה דף ע"ז.

שני נזירים פרק שמיני נזיר

סא

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"ב מהלכות מירות הלכה טו:
ב ב מיי שס הלכה יז
[ובהלכה] כספקין
ג ג מיי פ"ב סימן יז:
ד ד מיי שס הלכה יח:
ה ה טו"ש פ"ב סימן רלד
ספקי לטו:
ו ו מיי פ"ב מהלכות הל"א טו"ש פ"ד סימן רסו ספקי יז:
ז ז מיי פ"א מהל' ערכין הלכה ו סמג עין קכח:
ח ח מיי פ"ו מהלכות נחלות הלכה ט סמג עין יז טו"ש ח"מ סי' רפג ספקי ז:
ט ט מיי פ"ב מהלכות מירות הלכה טו:
י י מיי שס הלכה יז
[ובהלכה] כספקין
יא יא מיי פ"ב סימן יז:
יב יב מיי שס הלכה יח:
יג יג טו"ש פ"ב סימן רלד
יד יד מיי פ"א מהל' ערכין הלכה ו סמג עין קכח:
יט יט מיי פ"ו מהלכות נחלות הלכה ט סמג עין יז טו"ש ח"מ סי' רפג ספקי ז:

סני רבי חייה. אטומא והוא מזורע אין עולין לו ללאן ולכאן לפי זה לפני ציאת מים זה לאחר ציאת מים. נזיר טהור והוא מזורע נמי אין עולין לו ללאן ולכאן שמוזרע מגלה לפני זריקה וזיר טהור לאחר זריקה דמים: בעי רמי בר חמא הני ארבע תגלחיות. דקאמר עלה ומגלה ד' תגלחיות מי אמר משום מזהו ארבעתהו ממ"י תרתי קמיימא משום תרתי תגלחיות דזבורעת ושלישית משום טומאה ורביעית משום הזנור דערהה וכולן צתער: או דלמא משום עזובי שיער טומאה. אימניה ואפילו מעציר לה צנשא ספיר דמי: ואי ס"ד משום עזובי שיער טומאה. הוא דמגלה אפילו בג' תגלחיות נמי סגיא דקיון דשתי תגלחיות צבמזרע עשלישית של נזיר טמא איכא עזובי שיער טומאה והאי דהדר מגלה צבמגלחת רביעית הא ליכא עזובי שיער טומאה ואמאי מגלה אללא לאו ש"מ דכולהו אימניהו משום מזה לגלח ארבע תגלחיות ש"מ:

תא שמע ומגלח ארבע תגלחיות ש"מ משום מצוה ש"מ. יש מפרשים דדייק מדכולל אותם ציחד אי"כ דמיין אהדדי וכולהו צתער אף השלישית שהיא לספק נזיר טמא גם יש צספרים כחזו ולי ס"ד משום עזובי שיער טומאה אפילו בג' נמי סגי וקשיא לן מאי מייתי והלא צכל התגלחיות יש להסתפק אי צבמזרע דלע"ג צבמגלחת שלישית איכא לספקי תגלחת צמירי טהור שהיא זריכה תער מ"מ אס לא היתה תגלחת טומאה זריכה תער משום ספק דנזיר טהור לא היה צריך גילוח שהרי עדיין לא היה מותר לשמות ציין:

הדרן עלך שני נזירים

הכותבים אין להם נזירות ועבדים

יש להן נזירות חומר בגושים מבעבדים ישוהא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו: גמ' קתני הכותים אין להם נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת אליהם לרבות את העבדים למה לי קרא האמרת כל מצוה שהאשה חיבת בה עבד חיוב בה אמר רבא שאני הכא דאמר קרא לאסור איסור על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קבשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב דבר אל בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לאו נערכין ות"ל איש שאני הכא דאמר קרא לאביו ולאומי לא יטמא במי שיש לן אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי אילימא לענין ירושה והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר כי ירושה לעשו נתתי את הר שיעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבוד אבך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

הדרן עלך שני נזירים

הכותבים אין להם נזירות ועבדים

יש להן נזירות חומר בגושים מבעבדים ישוהא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו: גמ' קתני הכותים אין להם נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת אליהם לרבות את העבדים למה לי קרא האמרת כל מצוה שהאשה חיבת בה עבד חיוב בה אמר רבא שאני הכא דאמר קרא לאסור איסור על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קבשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב דבר אל בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לאו נערכין ות"ל איש שאני הכא דאמר קרא לאביו ולאומי לא יטמא במי שיש לן אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי אילימא לענין ירושה והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר כי ירושה לעשו נתתי את הר שיעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבוד אבך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

הכותבים אין להם נזירות ועבדים

יש להן נזירות חומר בגושים מבעבדים ישוהא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו: גמ' קתני הכותים אין להם נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת אליהם לרבות את העבדים למה לי קרא האמרת כל מצוה שהאשה חיבת בה עבד חיוב בה אמר רבא שאני הכא דאמר קרא לאסור איסור על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קבשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב דבר אל בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לאו נערכין ות"ל איש שאני הכא דאמר קרא לאביו ולאומי לא יטמא במי שיש לן אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי אילימא לענין ירושה והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר כי ירושה לעשו נתתי את הר שיעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבוד אבך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

הכותבים אין להם נזירות ועבדים

יש להן נזירות חומר בגושים מבעבדים ישוהא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו: גמ' קתני הכותים אין להם נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת אליהם לרבות את העבדים למה לי קרא האמרת כל מצוה שהאשה חיבת בה עבד חיוב בה אמר רבא שאני הכא דאמר קרא לאסור איסור על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קבשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב דבר אל בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לאו נערכין ות"ל איש שאני הכא דאמר קרא לאביו ולאומי לא יטמא במי שיש לן אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי אילימא לענין ירושה והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר כי ירושה לעשו נתתי את הר שיעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבוד אבך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

הכותבים אין להם נזירות ועבדים

יש להן נזירות חומר בגושים מבעבדים ישוהא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו: גמ' קתני הכותים אין להם נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת אליהם לרבות את העבדים למה לי קרא האמרת כל מצוה שהאשה חיבת בה עבד חיוב בה אמר רבא שאני הכא דאמר קרא לאסור איסור על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קבשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב דבר אל בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לאו נערכין ות"ל איש שאני הכא דאמר קרא לאביו ולאומי לא יטמא במי שיש לן אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי אילימא לענין ירושה והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר כי ירושה לעשו נתתי את הר שיעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבוד אבך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

הכותבים אין להם נזירות ועבדים

יש להן נזירות חומר בגושים מבעבדים ישוהא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו: גמ' קתני הכותים אין להם נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת אליהם לרבות את העבדים למה לי קרא האמרת כל מצוה שהאשה חיבת בה עבד חיוב בה אמר רבא שאני הכא דאמר קרא לאסור איסור על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קבשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב דבר אל בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לאו נערכין ות"ל איש שאני הכא דאמר קרא לאביו ולאומי לא יטמא במי שיש לן אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי אילימא לענין ירושה והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר כי ירושה לעשו נתתי את הר שיעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבוד אבך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

הכותבים אין להם נזירות ועבדים

יש להן נזירות חומר בגושים מבעבדים ישוהא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו: גמ' קתני הכותים אין להם נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת אליהם לרבות את העבדים למה לי קרא האמרת כל מצוה שהאשה חיבת בה עבד חיוב בה אמר רבא שאני הכא דאמר קרא לאסור איסור על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קבשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב דבר אל בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לאו נערכין ות"ל איש שאני הכא דאמר קרא לאביו ולאומי לא יטמא במי שיש לן אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי אילימא לענין ירושה והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר כי ירושה לעשו נתתי את הר שיעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבוד אבך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

הכותבים אין להם נזירות ועבדים

יש להן נזירות חומר בגושים מבעבדים ישוהא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו: גמ' קתני הכותים אין להם נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת אליהם לרבות את העבדים למה לי קרא האמרת כל מצוה שהאשה חיבת בה עבד חיוב בה אמר רבא שאני הכא דאמר קרא לאסור איסור על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קבשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב דבר אל בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לאו נערכין ות"ל איש שאני הכא דאמר קרא לאביו ולאומי לא יטמא במי שיש לן אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי אילימא לענין ירושה והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר כי ירושה לעשו נתתי את הר שיעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבוד אבך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

הגהות התוספות

1. ז"ל בתגלחת נזיר.
2. בס"י יהיה. 3. בס"י יהיה. וכן צבליה פירקין. וכן נזיר מקומות שג"ס שזכר עמי"ס או כתי הוא משלחת יד המפקד וז"ל גוי. 4. ז"ל נזיר.

פי' הרא"ש

הני ד' תגלחיות דאמרו משום מצוה כלומר כולהו משום מצוה דאפילו טמא דדאי ומחלת דדאי היו כולן צריכין תער אפילו תגלחת שלישית שהיה משום טומאה: או משום אבובי שער שיעברי ממנו שער שה"ל בשעה שנטמא ובעבורי נשא סני. וה"ה דמיביעא ליה לכל תגלחת נזיר טמא וצ"ל דאי גבי נזיר ליה בעבורי נשא צריך לגלח מקצת ראשו ואתו תער אבובי שער שהיה סך הנזיר לא ראשו תו לא דבר רבי כדשטעם פי' החובל ולא מצי לעמבר תגלחת שניה של טהרה וק"ל דמסתברא דאפילו נזיר טהור מצי לעבורי שערו בנשא רק ששיורי ב' שערות וצ"ל דהרי גזונו נשא וניהו יש נשא שהשער צומח אח"כ. ואצ"ל דבס"פ ג' מינין [מיריגין] דבעי תער דגמרי' להי נזיר טהור הכי נמי סלקא סוגיא דשטעמן הכי רמי בר חמא הוה מספקא ליה תמי' מגלח ד' תגלחת ואי אמרין משום עבדו נשא' ב' סני מעבר עבדו שער שה"ל בשעה שנטמא ואצ"ל דבתגלחת שלישית איכא לספקי נמי בתגלחת [נזיר] טהור שהיא זריכה תער מכל מקום אם לא היתה תגלחת טומאה צריכה תער משום ספק נזיר טהור לא היתה צריכה גילוח שהרי עדיין לא יתא מותר לשחות יין ולטמא למתים אלא ש"מ שאף תגלחת נזיר טמא משום מצוה וצ"ל תער: מליק פיקא פ"ה העובדי כוכבים אין להם נזירות אצ"פ שיעובדי כוכבים נזירין ונדרות כופה את עבדו כופהו לשחות יין ואינו כופה את אשתו לשחות אם לא שאמר ב' הפיה: (ב) שהוא מפיר את נזרי אשתו ובהפיה זו נחבטל הנזיר ומותרת לשחות יין אף לאחר שתתאלמן או תתגרש ואינו מפיר את נזרו עבדו אצ"פ שכוהנהו לשחות יין הנזיר מיהו קיים ואם נשתחרר משלים את הנזירות ולא נהייה הך פירושהו דהיינו סופא הפך לאשתו הפך ועלמית לא אענאמר דפרושי קא מפרש גזריה לפרש שהוא מפיר נזיר אשתו ואף אם נתגרשה אחרי הפירושה שיהיה את נזרה אין עליה תורת נזיר שכבר נחבטל הנזיר ובעבדים אף אם נפחו לשחות יין אם רוצה האדון אח"כ שיקיים נזירותו צריך לקיימו. הפך לעבדו לאו דוקא אלא שכתפו לשחות יין: עבר מכנגד פניו שברת בגמרא מפרש טעמא: גמ' דבר אל בני ישראל בניור כתיב ולא עובדי כוכבים: הא אמרת כל מצוה שהאשה חיבת בה עבד חיוב בה אמר רבא שאני הכא דאמר קרא לאסור איסור על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קבשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב דבר אל בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לאו נערכין ות"ל איש שאני הכא דאמר קרא לאביו ולאומי לא יטמא במי שיש לן אב יצא עובד כוכבים שאין לו אב למאי אילימא לענין ירושה והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר כי ירושה לעשו נתתי את הר שיעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבוד אבך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

(א) נראה לז"ל משום עזובי שיער בעי' מגלחת סני דבתגלחת סני' גבי לעבודי שער שה"ל בשעה שנטמא (ב) ו' צ"ל עין משפט נר מצוה